

CARSON MORTON

MONA LISA

**PŘIJMĚTE POZVÁNÍ
DO BARVITÉHO SVĚTA
PAŘÍŽE ROKU 1911...**

Beletrizovaná výpověď o skutečné krádeži nejslavnějšího obrazu z Louvru.

Carson Morton
MONA LISA

Carson Morton

MONA LISA

*Beletrizovaná výpověď o skutečné krádeži
nejslavnějšího obrazu z Louvru*

Přeložil

Viktor Faktor

Shakespearova díla pocházejí z překladu Josefa Václava Sládka.

Tato kniha je fikce. Všechny postavy, organizace a události popisované v tomto románu jsou buď dílem autorovy fantazie, nebo aspoň zcela neodpovídají skutečnosti.

Copyright © 2011 by Carson Morton
Translation © Viktor Faktor, 2012

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-347-6 (papírová kniha)
ISBN 978-80-7359-985-0 (e-pub)
ISBN 978-80-7359-952-2 (PDF pro čtečky)
ISBN 978-80-7359-934-8 (mobi)
ISBN 978-80-7359-916-4 (PDF)

Mým rodičům
Connie a Carsonovi

Založeno na skutečném příběhu...

Kdosi řekl, že všechno, co se kdy stalo, se dá vylepšit převyprávěním. Z tohoto důvodu jsem změnil chronologii událostí.

PROLOG

PAŘÍŽ – 1925

Pohled na koňmi tažený pohřební vůz a jeho děsivý doprovod, vynořující se jako přízrak z mlžného oparu pozdního dopoledne, způsobil, že se Roger Hargreaves náhle zastavil v chůzi. Čtyři černí koně, zapřažení do kočáru s interiérem z černé kůže, stáli nepřirozeně bez hnutí s červenými chocholy na hlavách. Tři mniši – se sepjatýma rukama a s tvářemi částečně skrytými v kápích hrubých kuten – si prohlíželi dlažbu z kočičích hlav pod nohama. Na kozlíku seděl funebrák s vychrtlým obličejem vybíhajícím zpod lesklého cylindru, zahalený v dlouhém černém plášti. Morbidní výjev zabral plnou polovinu prvních tří dvorků známých pod společným názvem Cour de Rohan, listnaté oázy na okraji Saint-Germain-des-Prés.

Strašidelná scéna naplnila Hargreavesa podivným pocitem, že zde čekají právě na něho. Ubránil se však nutkání obrátit se na podpatku a vrátit se do živého ruchu bulváru Saint-Germain, a učinil krok kupředu. Podsední kůň a funebrák pomalu otočili hlavy, téměř ve stejném okamžiku. Hargreaves, na chvíli ochromen nečitelným výrazem a pronikavým pohledem kočího, mu lehce pokývl a jeho gesto bylo téměř nepostřehnutelně opětováno. Odvrátil zrak a znovu si zkontroloval adresu napsanou v notýsku: 23 Cour de Rohan, což měl být jeden ze skupiny úzkých, dvoupatrových kamenných domů s narůžovělou fasádou, jež se skrývaly za pokrou-

cenými stromy a břečťanem, pnoucím se okolo oken. Na okamžik ho napadlo, že se zeptá funebráka, který z domů by to mohl být, ale rychle tuto myšlenku zavrhl. Netoužil s tímhle člověkem mluvit. Kromě toho byl reportér, takže by si měl s takto snadnou adresou poradit sám.

Podíval se do zápisníku na jméno. Eduardo de Valfierno, jakýsi markýz či co. V těchto dnech si samozřejmě nárokovala nějaký titul polovina pařížské společnosti. Ale ať už to byl kdokoli, tvrdil, že má informace, týkající se krádeže *Mony Lisy* – nebo jak jí vlastně Francouzi říkají? *La Joconde* – z muzea Louvre v roce 1911. Samozřejmě stará zpráva. Byla vrácena zpátky brzy poté, ale mohl by z toho být zajímavý příběh. Markýz telefonicky kontaktoval jeho noviny, londýnský *Daily Express*, a došlo k dohodě. Aby noviny ušetřily výdaje, poslal šéfredaktor Hargreavesovi – který již dělal v Paříži dopisovatele – telegram s instrukcemi. Byla to příjemná změna, protože až dosud se zabýval zpravodajstvím z Mezinárodní výstavy na Place des Invalides. Kdyby byl nucen napsat ještě další článek o krásách nábytku art deco, šel by se utopit do Seiny.

Hargreaves tedy nechal funebráka a jeho pomocníky bez povšimnutí, obešel je a prošel částečně otevřenou brankou na maličký dvorek. Štěstí stálo při něm. Na zdi, částečně zakrytá větvičkou břečťanu, byla připevněná dřevěná destička a na ní vyryté číslo 23. Zvedl mosazné klepadlo v podobě kočičí hlavy a třikrát jím udeřil do opotřebovaného silného plechu. Zatímco čekal na odpověď, nedokázal si odepřít, aby se brankou z tepaného železa ještě neohlédl na pohřební vůz.

„Co si přejete, monsieur?“

Hargreaves se udiveně otočil. Ve dveřích stála malá podsaditá žena, která se mohla blížít k sedmdesátce a ruce měla vzdorovitě zapřené v bocích.

„*Bonjour, madame,*“ odpověděl a sejmul z hlavy tvrdák.

„Robert Hargreaves. Přišel jsem udělat rozhovor s markýzem de Valfierno.“ Žena mu věnovala ledový pohled přísné ředitelky školy. Pak si přezíravě odfrkla, otočila se k němu bokem, přitiskla se ke dveřím a nepříliš ochotně ho nechala vejít.

Hargreaves prošel kolem ní do malé, špatně osvětlené vstupní haly. „Na ty chlapy na dvorku,“ prohodil ve snaze o konverzaci, „je docela podívaná.“

Žena neodpověděla. Zavřela dveře a vedla ho do obývacího pokoje zaplněného nábytkem, jehož jednotlivé kusy se k sobě vůbec nehodily. Na oknech visely přehnaně zdobené závěsy. Pokusil se určit vůni ve vzduchu. Snad jasmín. Nicméně s nepříjemně zatuchlým pachem se tu mísilo i cosi zvláště exotického.

Žena se posadila na dřevěnou židli s vysokým opěradlem a ukázala na přepychovou pohovku. Hargreaves se zabořil do opotřebovaných per. Byl tak nucen se na ni dívat zezdola a cítil se jako školák, kterému se má dostat pokárání za nějaký kázeňský přestupek. Následovalo mlčení, přerušené jen odfrknutím jednoho z koní na dvoře.

„Madame,“ začal Hargreaves, „věřím, že z mé návštěvy budete mít prospěch.“

„Jsem madame Charneauová,“ prohlásila ostře. „Tohle je můj penzion.“

Hargreaves přikývl. Další mlčení.

„Markýz je tady?“ zeptal se po chvíli.

„Markýz je jedním z mých nájemníků,“ odpověděla madame Charneauová.

„Směl bych ho... navštívit?“

„Jste spisovatel, nebo snad ne?“ Znělo to spíš jako obvinění než otázka.

„Nu ano, přesněji korespondent. Z londýnského *Daily Expressu*.“

„A markýz za ten... rozhovor něco dostane?“

Vyřkla to slovo, jako by šlo o něco nechutného.

„Ano, byla uzavřena dohoda.“ Hargreaves, který se cítil nesvůj, poposedl na pohovce.

„Markýz je úžasný člověk, tím jsem si jistá,“ řekla, ale tak, jako by tomu nevěřila ani na okamžik. „Dluží už tři měsíce za nájem. A je velmi nemocný. Toho kočáru venku jste si všiml.“

„Ano, jistěže.“

„Můj bratr je majitel pohřebního ústavu. Kvůli mně sem přivedl své lidi z jedné místní zakázky.“

„To je na tom markýz tak špatně?“

„Budu mluvit bez servítků, monsieur. Chcete-li se s ním setkat, dáte mi peníze předem. Zaplatím z nich jeho nájem a pohledávky doktora.“

Hargreavesovi se sevřelo hrdlo. „Madame, nevím... jestli to mohu udělat...“

Začala vstávat. „Pak se s vámi budu muset rozloučit.“

Vzdal to. Nechtěl se vrátit do Londýna s prázdnou, a tak zvedl ruce v gestu kapitulace. Madame Charneauová s vychytralým úsměvem znovu usedla. Hargreaves vytáhl svazek francouzských bankovek, které měl připravené, a po krátkém lítostivém vyhodnocení situace jí ho podal. V okamžiku, kdy peníze převzala, se její chování úplně změnilo.

Vyskočila a začala švitořit. „Uvidíte, monsieur, že se mlha zvedne a nakonec se udělá hezky.“

S lehčím krokem, než jakého si u ní Hargreaves všiml předtím, ho odvedla do haly a pak po schodišti do prvního poschodí. Cestou se pokradmu podíval na hodinky. Jeden francouzský kolega sehnal vstupenky do *Moulin Rouge* na americkou senzaci, Josephine Bakerovou, a její *Revue Nègre*. Nebyl si zcela jistý, zda taková představení schvaluje, ale Paříž už byla taková. V každém případě doufal, že mu rozhovor nezabere příliš času.

V prvním poschodí vedlo z haly patero dveří a úzké schodiště, do dalšího patra. Madame Charneauová otevřela první dveře po své pravici a zavedla Hargreaves

do tmavé a nevětrané místnosti. V přítmí rozeznal, že v mosazné posteli leží pod tlustou pokrývkou nějaká postava. Madame Charneauová šla k oknu, odtáhla těžký závěs a vpustila do pokoje ostré denní světlo. Muž v posteli si zakryl oči a obrátil se obličejem ke zdi.

Madame Charneauová jen zářila; rázně mu uhladila prostěradlo a narovнала příkrývku.

„Máte návštěvu, markýzi,“ prohlásila nedočkavě.

Pak přitáhla dřevěnou židli a pokynula Hargreavesovi, aby se posadil, ale muž na lůžku se ani nepohnul.

„Je to monsieur Hargreaves a přišel si poslechnout vaše vyprávění.“

Hargreaves s jistou zdráhavostí přece jen pomalu usedl.

„Nechám vás tady o samotě, co vy na to?“ Madame Charneauová se vydala ke dveřím.

„Kdybyste mě potřebovali, budu nedaleko,“ dodala při odchodu z pokoje. Pak za sebou zavřela dveře.

Hargreaves se díval na týl mužovy hlavy. Jeho husté vlasy byly téměř zářivě bílé a spleené od ležení na polštáři. „Markýzi,“ začal Hargreaves, ale Valfierno, s obličejem dosud obráceným ke zdi, zvedl ruku, aby ho zastavil. Pak pomalu obrátil hlavu ke světlu a přimhouřil před ním oči. Na Hargreaves se nepodíval, ukázal jen na stůl, plný různých džbánů a lahví.

„Rozumím,“ prohlásil Hargreaves, „máte žízeň.“

Vděčný, že se má čím zabývat, zvedl džbán vody a naplnil jí vysokou sklenici. Podal ji Valfierno, který ji však zlostně odstrčil a vylil přitom část obsahu na prostěradlo. Ukázal znovu na stůl. Vedle džbánu s vodou stála z poloviny vypitá láhev, v níž mohla být vodka nebo gin.

„Láhev?“ zeptal se Hargreaves.

Valfierno přikývl.

Hargreaves ji tedy zvedl a v nepořádku na stole našel ulepenou skleničku. Naplnil ji a podal muži v posteli. Valfierno se opřel o loket, převzal sklenku a čirou teku-

tinu z ní vypil dychtivě. Vychutnal si ten požitek, vrátil prázdnou skleničku Hargreavesovi a znovu ulehl s výrazem, v němž se nyní zračila spokojenost, nebo možná jen dočasná úleva od bolesti.

Vzápětí se výbušně rozkašlal.

„Jste v pořádku?“ zeptal se Hargreaves a pomyslel si, že právě uspil jeho smrt. Kašel ale pomalu polevoval jako hřmění vzdalující se bouřky.

„Už jsem se cítil líp,“ zachrčel starý muž. Měl dutý hlas, vysušený jako pergamen. Pak usazenýma, krví podlitýma očima poprvé pohlédl na Angličana. Rty se mu zkroutily do mírně ironického úsměvu a dodal: „Ale i tak děkuji za optání.“

Přestože Hargreaves odhadoval, že markýzi snad ještě nebylo šedesát, s tím strniskem vousů, nažloutlou pokožkou a strhaným výrazem vypadal na víc.

„Přinesl jste peníze?“ chtěl vědět Valfierno. Jeho hlas byl nyní jasný a zvučný.

Hargreaves zaváhal. „Ach ano... peníze. Abych pravdu řekl, dal jsem je do úschovy madame Charneauové.“

„Ta čarodějnice!“ vyštěkl Valfierno a znovu se rozkašlal. „Přeji si žít už jen proto, abych mohl tu *putain*, tu starou čubku, ještě potrápit.“ Dostal další záchvat kašle a rezignovaně vrtěl hlavou. „To nevádí. Nemáme moc času. Jste připravený?“

Hargreaves přikývl a vytáhl z kapsy saka notýsek a tužku.

„Naprosto. Jsem si jistý, že naši čtenáři si rádi přečtou podrobný příběh o krádeži nejcennějšího obrazu na světě. Připravil jsem si pár otázek...“

Valfierno ho však ostrým gestem přerušil.

„Žádné otázky! Žádné odpovědi!“

Hargreaves se od něj před tím výbuchem odtáhl.

„Nebojte se,“ ujistil ho Valfierno měkčím hlasem. „S prázdnýma rukama neodejdete. Povím vám jeden příběh. Máte rád příběhy?“

„Jen když jsou pravdivé,“ odvětil Hargreaves nesmlouvavě.

Valfierno přikývl. „Budu vám tedy vyprávět pravdivý příběh.“

Položil hlavu zpátky na polštář a pozoroval strop, jako by hledal v prasklinách omítky něco ukrytého. „Byl jste někdy v Buenos Aires, pane...?“

„Hargreaves. Ne nebyl, ale to mě jistě neomlouvá.“

„Škoda,“ vzdychl Valfierno a ignoroval netrpělivou ironii v Hargreavesově hlase. „Vzduch je tam plný vůně žakarand, parilla kavárny vás lákají svůdným aroma a tango hrané *orquestas típicas* trýzní duši prchavými přísliby lásky.“

Sevřel ruku v pěst, přiložil si ji k srdci a pak pohlédl reportérovi přímo do očí. „Prožil jste někdy *le coup de foudre*, pane Hargreavesi? Zamiloval jste se někdy na první pohled?“

Hargreaves se naježil. „To si nemyslím.“

„Víte, že muž může upadnout do osidel nějaké ženy, aniž si to vůbec uvědomuje?“

Hargreaves cítil, že takto se nikam nedostanou. Musí toho člověka vrátit do správných kolejí. „Zmínil jste se o Buenos Aires.“

Valfierno obrátil pohled znovu do stropu. Pak zavřel oči a Hargreaves si na okamžik pomyslel, že usnul nebo ještě něco horšího. Pak ale markýz znovu otevřel oči a jejich mléčným oparem zářila jiskřivá síla.

„Ach ano,“ prohlásil. „Buenos Aires. Tam začíná můj příběh.“

ČÁST PRVNÍ

Jen tu udici dobře navnad'te: naše ryba zabere.

– Shakespeare, *Mnoho povyku pro nic*

KAPITOLA 1

BUENOS AIRES – 1910

Markýz de Valfierno stál s vycházkovou holí v ruce před schodištěm Museo Nacional de Bellas Artes. Panamák na hlavě mu skrýval obličej a bílý oblek bez jediné skvrnky mu pomáhal odrážet ostré jihoamerické slunce, ale i tak mu bylo nepříjemně horko. Mohl by stát na vrcholu schodiště ve stínu muzejní sloupové síně, ale vždy dával přednost přivítání klientů na úrovni ulice, a teprve pak s nimi zamířil ke vchodu. Ve společném výstupu po schodech bylo cosi, co podporovalo snadnější a zajímavější konverzaci, jako kdyby se s klientem vydali na důležitou cestu, která je měla oba obohatit. Pohlédl na své kapesní hodinky: čtyři hodiny dvacet osm minut. Joshua Hart by měl přijít přesně. Nahromadil jmění péčí o to, aby jeho vlaky jezdily na čas. Stal se jedním z nejbohatších lidí na světě tím, že tyto vlaky plnil pasažéry čtoucími jeho noviny a nakládal je horami uhlí a železa, aby se v jeho továrnách kula ocel pro novou Ameriku.

Přesně půl páté. Valfierno se rozhlížel po náměstí. Průmyslový titán Joshua Hart se blížil jako lokomotiva některého ze svých vlaků, zavalitý jako sud, na šedesátku robustní, byť nevysoký muž, navlečený navzdory vedru v černém obleku. Valfierno téměř viděl hustý kouř valící se z jeho cylindru.

„Señore Harte,“ pravil Valfierno, když malý muž došel až k němu. „Setkat se s vámi je mi vždy ctí, potěšením a výsadou.“